

Sygn. akt III KK 102/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

w sprawie R. D.

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 maja 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B.

z dnia 10 września 2012 r., sygn. akt XV K 763/12,

- 1) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w pkt I i II zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.,**
- 2) obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem łącznym z dnia 10 września 2012 r. (sygn. XV K 763/12) w sprawie R. D. skazanego prawomocnymi wyrokami:

Sądu Rejonowego w B. z dnia 12 września 2008 r. (sygn. akt XV K 1143/08) za dwa czyny popełnione w dniach 30 kwietnia i 1 maja 2008 r.,

którym to wyrokiem wymierzono oskarżonemu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat, orzeczono środek karny w postaci 4 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów, orzeczono grzywnę na podstawie art. 71 § 1 k.k. w wysokości 30 stawek dziennych po 10 zł każda oraz obciążono go obowiązkiem poniesienia kosztów sądowych, po czym zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności,

- 1) Sądu Rejonowego w B. z dnia 4 września 2009 r. (sygn. akt XV K 668/09) za czyn popełniony w okresie 6-7 kwietnia 2009 r., którym to wyrokiem orzeczono wobec niego karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby 3 lat, orzeczono grzywnę na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda oraz obciążono go obowiązkiem poniesienia kosztów sądowych, po czym zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w zamian za nieuiszczoną grzywnę, którą wykonano,
- 2) Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 marca 2010 r. (sygn. akt XV K 811/09) za czyn popełniony w dniu 31 grudnia 2008 r., którym orzeczono wobec niego karę 2 lat pozbawienia wolności oraz za drugi czyn popełniony 31 grudnia 2008 r., którym orzeczono wobec niego karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, po czym orzeczono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, którą warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat i oddano pod dozór kuratora oraz zwolniono go od obowiązku poniesienia kosztów sądowych, po czym zarządzono wykonanie zawieszonyj warunkowo kary pozbawienia wolności,
- 3) Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 czerwca 2011 r. (sygn. akt XV K 138/11) za czyn popełniony w dniu 10 października 2011 r., którym to wyrokiem orzeczono karę 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz zwolniono go z obowiązku poniesienia kosztów sądowych,

połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach XV K 668/09 i XV K 811/09 i wymierzył karę łączną pozbawienia wolności w wysokości 2 lat i 4 miesięcy. Zaliczył na poczet teży kary stosownie do art.

577 k.p.k. okresy rzeczywistego pozbawienia wolności. Natomiast postępowanie w przedmiocie połączenia kar orzeczonych w sprawach XV K 1143/08 i XV K 138/11 umorzył na podstawie art. 572 k.p.k.

Od tego wyroku łącznego (jego punktu I i II tj. opisanego powyżej połączenia kar) kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny zarzucając temu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k., polegające na wymierzeniu R. D. zaskarżonym wyrokiem kary łącznej 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, za które na mocy wyroków jednostkowych orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, którą następnie zarządzono do wykonania oraz karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, pomimo, iż w czasie popełnienia przestępstw obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, wykluczająca możliwość orzeczenia w opisaney sytuacji kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Podnosząc powyższy zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna. Sąd Rejonowy w B. wyrokiem łącznym z dnia 10 września 2012 r. orzekł wobec R. D. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze dwóch lat i czterech miesięcy, biorąc za jej podstawę karę 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 4 września 2009 r. (sygn. akt. XV K 668/09) oraz karę 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 marca 2010 r. (sygn. akt. XV K 811/09). O ile pierwsza z łączonych kar w dniu wydawania wyroku łącznego podlegała wykonaniu, o tyle wykonanie drugiej z nich było warunkowo zawieszona na okres próby wymiarze 5 lat.

Ponieważ oba zbiegające się przestępstwa, za które orzeczono karę łączną, zostały popełnione przed dniem wejścia w życie art. 89 § 1a w

brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589), Sąd zobligowany był rozważyć, czy z uwagi na treść art. 4 § 1 k.k., regulacje dotyczące orzekania kary łącznej obowiązujące w dacie popełnienia zbiegających się przestępstw, nie są względniejsze dla sprawcy. Rozważenie tej kwestii musiałyby prowadzić Sąd do wniosku, iż przed wejściem w życie wspomnianej nowelizacji, na gruncie powszechnie przyjętej w orzecznictwie sądowym interpretacji art. 89 k.k., niedopuszczalne było orzeczenie bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności w przypadku, jeżeli jedna z kar pozbawienia wolności podlegających łączeniu orzeczona była z zastosowaniem instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania. (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2001 r., [I KZP 2/01](#), OSNKW 2001, z. 5 - 6, poz. 41 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 listopada 2011 r., III KK 297/11, LEX nr 1055031, z dnia 19 października 2006 r., V KK 191/06, OSNwSK 2006 poz. 1989, z dnia 14 marca 2007 r., II KK 6/07, OSNwSK 2007 poz. 609, z dnia 24 kwietnia 2007 r., IV KK 155/07, OSNwSK 2007 poz. 936, z dnia 12 czerwca 2007 r., V KK 132/07, OSNwSK 2007 poz. 1261, z dnia 9 czerwca 2008 r., III KK 124/08, OSNwSK 2008 poz. 1227). Taka wykładnia przepisu art. 89 § 1 k.k. w orzecznictwie Sądu Najwyższego była jednolita i konsekwentna podczas całego okresu obowiązywania wskazanego przepisu.

Wprowadzona ustawą z dnia z dnia 5 listopada 2009 r. zmiana normatywna dodająca §1a do art. 89 k.k., która weszła w życie w dniu 8 czerwca 2010 r., spowodowała, iż od tego momentu na mocy wyraźnej decyzji ustawodawcy stało się możliwe wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w sytuacji, gdy łączeniu podlegałyby kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Najwyższy rozpoznając sprawy związane z problematyką łączenia kar w przypadku przestępstw popełnionych przed i po przedmiotowej nowelizacji, w szeregu judykatów wypowiedział się, że normy wynikające z art.

89 § 1 i 1a k.k. mają także charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k. (por. m.in. wyroki: z dnia 12 października 2011 r., V KK 275/11, LEX nr 1044078, z dnia 8 listopada 2011 r., IV KK 171/11, LEX nr 1044052, z dnia 8 lutego 2012 r., IV KK 238/11, LEX nr 1163357).

Dla porządku podkreślić należy, że zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszym składzie, treść art. 89 § 1 k.k. sprzed nowelizacji i jej konsekwencje na płaszczyźnie wymiaru kary łącznej, jakie zostały zidentyfikowane w judykaturze, muszą być brane pod uwagę w procesie oceny brzmienia ustawy na potrzeby rozstrzygnięcia, czy jest ona względniejsza dla sprawcy. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał, iż dla potrzeby odczytania aktualnego brzmienia przepisu należy sięgnąć po utrwalony, jednolity, jednoznaczny, powszechny oraz autorytatywny sposób jego rozumienia wyrażony w judykaturze Sądu Najwyższego, bądź Naczelnego Sądu Administracyjnego. Wtedy uznać można, że w praktyce swego stosowania ów przepis nabrał takiej właśnie treści (por. m.in. wyrok z dnia 31 marca 2005 r., SK 26/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29, postanowienie z dnia 4 grudnia 2000 r., SK 10/99, OTK ZU nr 8/2000, poz. 300, wyrok z dnia 3 października 2000 r., K 33/99, OTK ZU nr 6/2000, poz. 188, wyrok z dnia 2 czerwca 2009 r., SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83, wyrok z 24 czerwca 2008 r., sygn. [SK 16/06](#), OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 85, postanowienie z 21 września 2005 r., sygn. [SK 32/04](#), OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 95). Stosując więc reguły intertemporalne zawarte w Kodeksie karnym, w szczególności zaś art. 4 § 1 k.k., przy dekodowaniu treści normy wynikającej z przepisów ustawy poprzednio obowiązującej należy uwzględnić to rozumienie owych przepisów, jakie przyjmowano powszechnie w orzecznictwie w czasie występowania okoliczności faktycznych będących przedmiotem oceny prawnej. W sprawie będącej przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia chodziło o rozumienie znaczenia normatywnego art. 89 § 1 k.k. w czasie popełnienia przestępstw, których dotyczyły prawomocne wyroki objęte następnie zaskarżonym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w B.

Biorąc pod uwagę, że wszystkie ujawnione przestępstwa popełnione przez skazanego R. D., a brane pod uwagę przez sąd *a quo* w perspektywie wydania wyroku łącznego, zostały popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r. i porównując rozumienie art. 89 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz. U. Nr 206, poz. 1589) oraz treść art. 89 § 1a k.k. obowiązującego w dniu wyrokowania przez sąd *a quo* (19 lipca 2010 r.), skonstatować należy, że istotnie ustawą względniejszą dla skazanego jest Kodeks karny w brzmieniu sprzed wskazanej wyżej nowelizacji. Poprawne zastosowanie normy art. 4 § 1 k.k. powinno zatem prowadzić do orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego przez Sąd Rejonowy w B. oparciu o art. 89 § 1 k.k. w jego pierwotnym brzmieniu, który to przepis w jednolitej interpretacji Sądu Najwyższego wykluczał możliwość orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności bez jej warunkowego zawieszenia w sytuacji, gdy łączeniu podlegałyby kary jednostkowe pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy uchylił wyrok łączny Sądu Rejonowego w B. z dnia 10 września 2012 r. w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.